

RP

I A. 69
1914

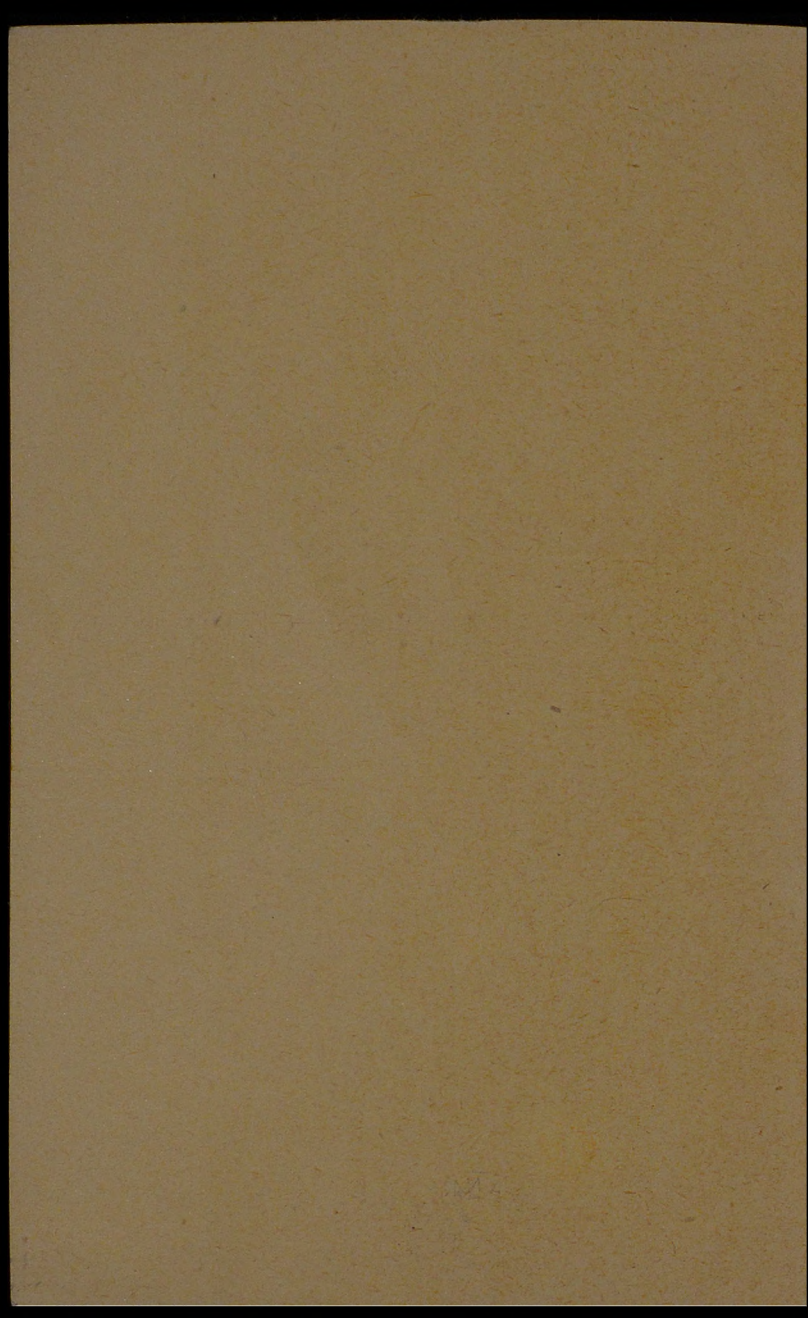
Dąbrowa
u

REGULAMIN
dla
członków straży obywatelskich
w zagłębiu Dąbrowskiem.

DĄBROWA.
Druk. pospieszna d. „St. Święcki”
1914.

617464572

REGULAMIN

dla członków straży obywatelskich w zagłębiu Dąbrowskiem.

§ 1. Członkowie straży obywatelskich powinni pamiętać przede wszystkim o tem, że są obywatelami kraju, powołanymi jedynie do utrzymywania porządku i spokoju publicznego w danej miejscowości i pilnowania, żeby uchwały i polecenia władz obywatelskich w zagłębiu Dąbrowskiem były ściśle przestrzegane, oraz do ochrony życia i mienia mieszkańców. Wszelka działalność, mająca na celu popieranie lub przeszkadzanie przez członków straży obywatelskich, jako takich, czy to zarządzeniom władz wojskowych, jako stron wojujących, czy to działalności jakichkolwiek stronnictw politycznych, surowo jest wzbroniona.

§ 2. Członkowie straży obywatelskich tak podczas pełnienia swoich obowiązków (z przywdzianiem opaskami), jako i po za pełnieniem tych obowiązków powinni ściśle baczyć, żeby postępowaniem i czynami swoimi nie narazili w niczem na szwank godności członka straży obywatelskiej.

§ 3. Wszystkich członków straży obywatelskich obowiązuje ściśle przestrzeganie regulaminu niniejszego, pilne i sumienne spełnianie swoich

obowiązków, punktualne stawianie się do czynności oraz bezwzględna karność i posłuszeństwo swoim przełożonym bezpośrednim i pośrednim (§§ 25 i 29); każdy rozkaz powinien być wykonany natychmiast bez szemrania.

§ 4. W razie zauważonego zakłócenia porządku i spokoju publicznego oraz nieprzestrzegania przez kogokolwiek ogłoszonych do wiadomości publicznej uchwał i poleceń władz obywatelskich w zagłębiu Dąbrowskiem członkowie straży obywatelskich powinni przeciwdziałać czynom nielegalnym, zachowując się uprzejmie, lecz z godnością i stanowczością. Występowanie energiczne konieczne jest dopiero po wyczerpaniu wszelkich środków dla nakłonienia winnych do posłuszeństwa.

§ 5. W razie niestosowania się przez właścicieli sklepów do obowiązujących cenników członkowie straży obywatelskich powinni sporządzać protokoły i doręczać je swoim przełożonym bezpośrednim (§ 29), nie zamykając sklepów i nie konfiskując towarów bez rozkazu swoich przełożonych bezpośrednich lub pośrednich (§§ 25 i 29).

§ 6. Do zamknięcia sklepu albo skonfiskowania towarów potrzebny jest bezpośredni lub pośredni rozkaz komendanta miejscowego.

§ 7. Rewizye mieszkań prywatnych mogą być dokonywane nie inaczej, jak na mocy uprzedniego zezwolenia komendanta miejscowego lub jego zastępcy i tylko w razach wyjątkowych i niecierpiących zwłoki bez takiego zezwolenia; rewizye sklepów, składów i restauracyi mogą być dokonywane nie inaczej, jak na mocy uprzedniego zezwolenia właściwego dzielnicowego i tylko w razach

wyjatkowych i nie cierpiących zwłoki bez takiego zezwolenia. Wszelkie rewizje powinny odbywać się z udziałem członka straży obywatelskiej o randze przynajmniej dziesiątnika (§ 25). O każdej dokonanej rewizji oraz jej wynikach powinien być możliwie zaraz zawiadomiony właściwy przełożony bezpośredni (§ 29), a komendant miejscowy powinien w przeciągu dwudziestu czterech godzin zawiadomić o tem pisemnie prezesa miejscowego sądu obywatelskiego.

§ 8. O każdym wypadku występowania czynnego (§§ 4 i 6) członkowie straży obywatelskich obowiązani są możliwie natychmiast zawiadamiać swoich przełożonych bezpośrednich (§ 29).

§ 9. Członkowie straży obywatelskich we wzajemnym stosunku do siebie powinni powodować się życzliwością, wspierając jeden drugiego w wypełnianiu obowiązków.

§ 10. W razie konieczności działania w innej miejscowości lub dzielnicy członkowie straży obywatelskich powinni robić to w porozumieniu z władzami straży obywatelskich danej miejscowości lub dzielnicy, które obowiązane są okazywać im pomoc.

§ 11. Osadzanie winnych w areszcie i uwalnianie ich z aresztu może mieć miejsce nie inaczej, jak z pisemnego polecenia prezesa miejscowego sądu obywatelskiego albo komendanta miejscowego lub upoważnionej przez tego ostatniego osoby. O każdym aresztowaniu, dokonaniem władzą komendanta, z wyjątkiem osadzania członków straży obywatelskiej na odwachu, komendant powinien w przeciągu dwudziestu czterech godzin za-

wiadomić prezesa miejscowego sądu obywatelskiego.

§ 12. Urzeczywistnienie zadań, włożonych na członków straży obywatelskich, osiąga się za pomocą: 1) posterunków, 2) obchodów, 3) wart i 4) innych sposobów, przewidzianych w regulaminie niniejszym (§§ 13, 14 i 15).

§ 13. Czynność na posterunkach polega na nieustannem pilnem czuwaniu w danem miejscu nad spokojem, porządkiem i bezpieczeństwem oraz przestrzeganiem przez ludność uchwał i poleceń władz obywatelskich. Posterunki obsadza właściwy przełożony (§§ 32 i 35).

§ 14. Czynność podczas obchodów polega na zadośćuczynieniu zadaniom, wymienionym w § 13-ym, w miejscowości, objętej obchodem. Obchody wyznacza właściwy przełożony (§§ 32 i 35).

§ 15. Czynność na wartach (posterunkach stałych w celu pilnowania kas, magazynów, więźniów i t. p.) polega na ścisłem przestrzeganiu otrzymanych rozkazów, nieustannem bacznem czuwaniu i niewdawaniu się z kimkolwiek w żadne rozmowy.

§ 16. Podczas pełnienia czynności członkowie straży obywatelskich powinni posiadać gwizdawkę.

§ 17. Jedno długie gwizdnięcie służy dla porozumienia się i przekonania, czy sąsiednie posterunki czuwają.

§ 18. Dwukrotne krótkie gwizdnięcie daje przełożony wówczas, gdy chce wezwać podwładnego w celu dania mu jakiego zlecenia lub powzięcia od niego jakich wiadomości; podwładny odpowiada jednym krótkim gwizdnięciem na znak, że usły-

szał wezwanie, poczem obowiązany jest stawić się przed wzywającym go, kierując się głosem gwizdawki, danym przez tego ostatniego.

§ 19. Wielokrotne długie i krótkie naprzemian gwizdnięcia służą do wezwania pomocy z posterunków lub dzielnic sąsiednich albo dalszych. Wzywanie pomocy bez rzeczywistej potrzeby jest surowo wzbronione. Biegący na pomoc nie dają żadnych gwizdków.

§ 20. W razie wezwania pomocy nie mogą opuszczać danej dzielnicy wszyscy członkowie straży obywatelskiej.

§ 21. Członkowie straży obywatelskich dzielą się na cztery następujące kategorie: 1) członkowie, czynni w strażach bezinteresownie; 2) członkowie, czynni w strażach za wynagrodzeniem z funduszków właściwych rad miejskich, gminnych lub wiejskich (komitetów obywatelskich); 3) członkowie, czynni w strażach z polecenia zarządów miejscowych zakładów przemysłowych, płatni lub niepłatni przez pomienione zakłady i oddani do rozporządzenia miejscowych komitetów straży obywatelskich; 4) członkowie, czynni w strażach z polecenia zarządów miejskich, gminnych lub wiejskich, jako strażnicy bezpieczeństwa, płatni lub niepłatni przez pomienione zarządy.

§ 22. Członkowie kategorii 1-ej i 2-ej powinni składać odpowiednie zgłoszenia, na podstawie których przyjmowani są do straży obywatelskich przez komitety miejscowe.

§ 23. Członkowie kategorii 1-ej i 2-ej otrzymują karty uczestnictwa koloru białego. Członkowie kategorii 3-ej i 4-ej, o ile pełnią w straży

obywatelskiej obowiązki stale bez żadnych ograniczeń, zrównani są pod względem otrzymywania kart z członkami kategorii 1-ej i 2-ej; w przeciwnym razie otrzymują oni karty przed udawaniem się do czynności, po skończeniu której obowiązani są oddawać je właściwemu przełożonemu. Karty członków kategorii 2-ej powinny mieć odcięty prawy róg górny.

§ 24. Członkowie straży obywatelskich, którzy otrzymali karty uczestnictwa, powinni posiadać je zawsze przy sobie i okazywać na żądanie innych członków straży, mając prawo żądania od nich okazania wzamian swoich kart.

§ 25. Rangi członków straży obywatelskich są następujące: 1) szeregowcy, 2) dziesiętnicy, 3) zastępcy dzielnicowych oraz przyboczni komendantów miejscowych, 4) dzielnicowi, 5) zastępcy komendantów miejscowych, 6) komendanci miejscowi, 7) zastępca komendanta okręgowego i 8) komendant okręgowy. Członek straży obywatelskiej danej rangi jest przełożonym członków straży obywatelskiej wszystkich rang niższych.

§ 26. Rangi członków straży obywatelskich odróżniają się opaskami szerokości 10 *cm*, noszonymi na lewej ręce powyżej łokcia. Kolory opasek są następujące: 1) dla szeregowców cała biała; 2) dla dziesiętników biała z jednym w środku podłużnym paskiem błękitnym szerokości 1 *cm*; 3) dla zastępców dzielnicowych biała z dwoma po brzegach podłużnymi paskami błękitnymi szerokości po 1 *cm*; dla przybocznych komendantów miejscowych taka sama, jak dla zastępców dzielnicowych, lecz

z dodaniem ukośnych pasków błękitnych szerokości po $1/2$ *cm*; 4) dla dzielnicowych biała z trzema (w środku i po brzegach) podłużnymi paskami błękitnymi szerokości po 1 *cm*; 5) dla zastępców komendantów miejscowych błękitna z trzema (w środku i po brzegach) podłużnymi paskami białymi szerokości po 1 *cm*; 6) dla komendantów miejscowych błękitna z dwoma po brzegach paskami białymi szerokości po 1 *cm*; 7) dla zastępcy komendanta okręgowego błękitna z jednym w środku podłużnym paskiem białym szerokości 1 *cm*; 8) dla komendanta okręgowego cała błękitna.

§ 27. Członkowie straży obywatelskich kategorii 1-ej, 2-ej, i 3-ej mają na opaskach wydrukowaną nazwę miejscowości, do której należą; komendant okręgowy oraz jego zastępca mają na opasce wydrukowany napis „zagłębie Dąbrowskie“. Napisy na opaskach członków kategorii 4-ej zależne są od uznania właściwych rad miejskich, gminnych lub wiejskich (komitetów obywatelskich), muszą one jednak różnić się od napisów na opaskach członków pozostałych kategorii.

§ 28. Noszenie opasek dozwolone jest tylko w obrębie tej miejscowości (miasta, osady lub wsi), do której należy dany członek straży obywatelskiej, a poza jej obrębem jedynie podczas wykonywania zleceń służbowych. Oprócz tego pod względem noszenia opasek obowiązują przepisy następujące: 1) Szeregowcy i dziesiętnicy kategorii 1-ej i 2-ej mogą nosić opaski jedynie idąc do czynności, podczas czynności lub zchodząc z niej; pozatem powinni oni nosić opaski w kieszeni i nakładać je wówczas, gdy w razie potrzeby pomocy

w miejscowości (mieście, osadzie lub wsi), do której należą, stają się pełniącymi czynność. 2) Szeregowcy i dziesiętnicy kategorii 3-ej, o ile pełnią w straży obywatelskiej obowiązki stale bez żadnych ograniczeń, zrównani są pod względem noszenia opasek z szeregowcami i dziesiętnikami kategorii 1-ej i 2-ej; w przeciwnym razie otrzymują oni opaski przed udawaniem się do czynności, po skończeniu której obowiązani są oddawać je właściwemu przełożonemu. 3) Szeregowcy kategorii 4-ej otrzymują opaski przed udawaniem się do czynności, po skończeniu której obowiązani są oddawać je właściwemu przełożonemu. 4) Członkowie straży pozostałych rang noszą opaski zależnie od swego uznania. Korzystanie dla celów osobistych z przywilejów, przysługujących członkom straży obywatelskich z tytułu posiadania opasek, jest surowo wzbronione.

§ 29. Bezpośrednimi przełożonymi szeregowców są ich dziesiętnicy, dziesiętników właściwi dzielnicowi a w razie nieobecności ich zastępcy, zastępców dzielnicowych właściwi dzielnicowi, przybocznych i dzielnicowych komendant miejscowy a w razie nieobecności wskazany przez komendanta jego zastępca, zastępców komendanta miejscowego komendant miejscowy i komendanta miejscowego oraz zastępcy komendanta okręgowego komendant okręgowy a w razie nieobecności jego zastępca. Przyboczni, przybywający do dzielnicowych i ich zastępców oraz do zastępców komendanta miejscowego z pisemnymi lub słownymi rozkazami i z poleceniem dopilnowania, żeby rozkazy te w ich obecności były wykonane, stają się w

przedmiocie wykonania tych rozkazów czasowo przełożonymi wymienionych powyżej członków straży obywatelskiej.

§ 30. O rozkazach, wykonanych z polecenia przełożonych pośrednich, każdy członek straży obywatelskiej obowiązany jest zawiadomić możliwie natychmiast swojego przełożonego bezpośredniego.

§ 31. Szeregowiec oprócz ścisłego przestrzegania wszystkich przytoczonych powyżej wymagań regulaminu niniejszego powinien nie opuszczać wyznaczonego mu posterunku albo obchodu (§§ 13 i 14) przed objęciem czynności przez nową zmianę lub bez zezwolenia albo rozkazu przełożonego bezpośredniego lub pośredniego (§§ 18, 25 i 29) jak również nie przekraczać wyznaczonego mu obchodu (§ 14) bez koniecznej potrzeby (§ 19) lub bez zezwolenia albo rozkazu przełożonego bezpośredniego lub pośredniego (§§ 18, 25 i 29). Szczególnie ważnem jest jak najściślejsze przestrzeganie wymagań powyższych podczas pożaru, zaburzeń i t. p. wypadków w danej miejscowości. Podczas tego rodzaju wypadków wszyscy szeregowcy, których w danej chwili nie obowiązuje żadna czynność, stają się pełniącymi czynność, a przeto powinni przywdziewać opaski, udawać się jak najspieszniej na miejsce wypadku i zgłaszać się możliwie do swoich bezpośrednich, a w razie ich nieobecności do innych przełożonych, jacy znajdują się na miejscu wypadku. Opuszczanie warty (§ 15) bezwzględnie jest zabronione do czasu zdjęcia lub zmiany warty przez tego przełożonego, który ją postawił (§ 33), a w razach nadzwyczajnych przez komendanta miejscowego lub jego zastępcę.

§ 32. Dziesiątnik oprócz ścisłego przestrzegania wszystkich przytoczonych powyżej wymagań regulaminu niniejszego wyznacza przydzielonych mu szeregowców na wskazane mu przez dzielnicowego posterunki i obchody, stawia i zdejmuje warty w wyznaczonych mu przez dzielnicowego miejscach oraz czuwa podczas całej zmiany pilnie i nieustannie, żeby wszyscy podwładni mu szeregowcy znajdowali się na wskazanych im stanowiskach i spełniali należycie swoje obowiązki. O wszelkich wykroczeniach szeregowców dziesiątnik obowiązany jest meldować właściwemu dzielnicowemu w raportach (§ 33). Dziesiątnik w razie uznanej przez siebie potrzeby zarządza środki, jakie uzna za właściwe, meldując w następstwie o ważniejszych zarządzeniach właściwemu dzielnicowemu w raportach (§ 33).

§ 33. Dziesiątnik obowiązany jest składać właściwemu dzielnicowemu raport pisemny w dwie godziny po opuszczeniu czynności z wyjątkiem zmian nocnych, za które raporty powinny być składane dzielnicowemu o godzinie 8-iej rano.

§ 34. W razie niemożności stawienia się do czynności tak szeregowiec jako i dziesiątnik obowiązany jest zawiadomić o tem właściwego przełożonego bezpośredniego (§ 29) na trzy godziny przedtem z wymienieniem powodów tej niemożności. Zastępstwa i zamiany jednych szeregowców i dziesiątników przez innych dozwolone są wyłącznie za zgodą właściwych przełożonych bezpośrednich (§ 29).

§ 35. Dzielnicowy oprócz ścisłego przestrzegania wszystkich wymagań, wymienionych w § §

1—30 regulaminu niniejszego, wyznacza podwładnym mu dziesiętnikom miejsca wart i posterunków, jakie w obrębie będącej pod jego zarządem dzielniccy powinny być obsadzone, oraz kierunki obchodów, jakie w tym obrębie powinny być wykonywane. Oprócz tego dzielnicowy powinien czuwać, żeby wszyscy podwładni mu członkowie straży obywatelskiej spełniali należycie swoje obowiązki, i sprawdzać codziennie szczególnie podczas zmian nocnych osobiście lub przez swoich zastępców, czy wyznaczone przez niego warty i posterunki są odpowiednio obsadzone oraz czy wyznaczone przez niego obchody są należycie dokonywane. Za drobniejsze pod tym względem wykroczenia dzielnicowy stosuje karę, przewidzianą w § 47-ym regulaminu niniejszego, a o ważniejszych wykroczeniach melduje komendantowi miejscowemu w raportach (§ 36). Dzielnicowy w razie uznanej przez siebie potrzeby zarządza środki, jakie uzna za właściwe, meldując w następstwie o ważniejszych zarządzeniach komendantowi miejscowemu w raportach.

§ 36. Dzielnicowy obowiązany jest składać komendantowi miejscowemu codziennie o godzinie 10-iej rano raport pisemny za dobę ubiegłą (do godziny 12-iej w nocy).

§ 37. W razie czasowej nieobecności lub niemożności spełniania przez dzielnicowego wypływających z regulaminu niniejszego obowiązków dzielnicowy powinien polecić zastępowanie go swemu zastępcy lub jednemu zależnie od swego uznania z zastępców.

§ 38. Zastępcy dzielnicowych pomagają dzielnicowemu w spełnianiu obowiązków a jeden z nich

zastępuje go w razie otrzymania od niego pod tym względem polecenia (§ 37).

§ 39. Komendant miejscowy oprócz ścisłego przestrzegania wszystkich wymagań, wymienionych w §§ 1—30 regulaminu niniejszego, zarządza wszystkimi należącymi do miejscowej straży obywatelskiej sprawami osobiście lub z pomocą zastępców, dzielnicowych i przybocznych, wprowadza w czyn uchwały i polecenia komitetu miejscowego i okręgowego straży obywatelskich oraz miejscowej rady miejskiej, gminnej lub wiejskiej (komitetu obywatelskiego) w zakresie działalności straży obywatelskiej jak również zlecenia innych komitetów miejscowych w zakresie, ustanowionym przez radę miejscową, czuwa nad przestrzeganiem przez wszystkich podwładnych mu członków straży obywatelskiej regulaminu niniejszego oraz nad wykonywaniem uchwał i poleceń miejscowych i okręgowych władz obywatelskich w zagłębiu Dąbrowskiem w zakresie działalności straży obywatelskich. Oprócz tego komendant miejscowy powinien sprawdzać osobiście lub przez swoich zastępców, przybocznych oraz członków straży obywatelskiej, przydzielonych do dzielnicy rezerwowej, możliwie codziennie, szczególnie podczas zmian nocnych, czy wszystkie warty i posterunki są odpowiednio obsadzone oraz czy wszystkie dzielnice przez potrzebne obchody szeregowców mają zapewnione należyte bezpieczeństwo i spokój. Za wykroczenia członków straży obywatelskiej komendant miejscowy stosuje kary, przewidziane w § 47-ym regulaminu niniejszego. Komendant miejscowy w razie uznanej przez siebie potrzeby zarządza środki, jakie uzna za właściwe.

komunikując w następstwie o ważniejszych zarządzeniach na najbliższym zebraniu komitetu miejscowego straży obywatelskich oraz meldując o nich prezesowi rady miejscowej i komendantowi okręgowemu w raportach (§ 40).

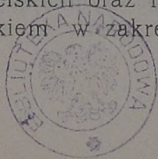
§ 40. Komendant miejscowy obowiązany jest składać komendantowi okręgowemu co poniedziałek o godzinie 2-iej po południu raport pisemny za tydzień ubiegły (za czas od godziny 12-iej w nocy z soboty na niedzielę danego tygodnia do godziny 12-iej w nocy z soboty na niedzielę następnego tygodnia).

§ 41. W razie nieobecności lub niemożności spełniania przez komendanta miejscowego wypływających z regulaminu niniejszego obowiązków komendant powinien polecić zastępowanie go swemu zastępcy lub jednemu zależnie od swego uznania z zastępców.

§ 42. Zastępcy komendanta miejscowego pomagają mu w spełnianiu obowiązków a jeden z nich zastępuje go w razie otrzymania pod tym względem od niego polecenia (§ 41).

§ 43. Przyboczni komendanta miejscowego wykonują wszelkie jego zlecenia szczególne, związane z działalnością straży obywatelskiej tak w obrębie danej miejscowości (mieście, osadzie lub wsi), jako i poza jej obrębem.

§ 44. Komendant okręgowy oprócz ścisłego przestrzegania wszystkich wymagań, wymienionych w 1—30 regulaminu niniejszego, wprowadza w czyn uchwały i polecenia komitetu okręgowego straży obywatelskich oraz rady okręgowej w zagłębiu Dąbrowskiem w zakresie działalności straży

obywatelskich jak również zlecenia innych komitetów okręgowych w zakresie, ustanowionym przez radę okręgową, czuwa nad przestrzeganiem przez wszystkie komitety miejscowe straży obywatelskich statutu władz obywatelskich w zagłębiu Dąbrowskiem oraz regulaminu dla pomienionych komitetów, jak również nad wykonywaniem przez rzeczony komitety poleceń i uchwał okręgowych władz obywatelskich, czuwa nad przestrzeganiem przez komitet okręgowy straży obywatelskich statutu władz obywatelskich w zagłębiu Dąbrowskiem oraz regulaminu dla pomienionego komitetu oraz nad przestrzeganiem przez członków straży obywatelskich w zagłębiu Dąbrowskiem regulaminu dla pomienionych członków. W razie zauważonych uchybień pod tym względem komendant okręgowy podejmuje środki dla usunięcia ich. Komendant okręgowy w razie uznanej przez siebie potrzeby zarządza środki, jakie uzna za właściwe, komunikując w następstwie o wydanych zarządzeniach na najbliższym zebraniu komitetu okręgowego straży obywatelskich oraz meldując o nich prezesowi rady okręgowej w raportach (§ 45).

§ 45. Komendant rady okręgowej obowiązany jest składać prezesowi rady okręgowej co środę raport pisemny za tydzień ubiegły (za czas od godziny 12-ej w nocy z soboty na niedzielę danego tygodnia do godziny 12-ej w nocy z soboty na niedzielę następnego tygodnia).

§ 46. Zastępca komendanta okręgowego zastępuje go podczas nieobecności oraz pomaga mu w spełnianiu obowiązków, wynikających z regulaminu niniejszego.

§ 47. W razie uchybienia regulaminowi ni-niejszemu oraz innych przekroczeń członkowie straży obywatelskich podlegają karom następującym: 1) nagana przez dzielnicowego, 2) nagana przez komendanta miejscowego, 3) kara pieniężna w wysokości, ustanowionej przez komendanta miejscowego, lub zamknięcie na odwachu na czas, zależny od uznania komendanta miejscowego, 4) zamknięcie na odwachu na czas, zależny od uznania komendanta miejscowego i wykluczenie czasowe przez komendanta ze straży obywatelskiej, 5) wykluczenie na zawsze ze straży obywatelskiej przez komitet miejscowy i 6) oddanie przez komendanta miejscowego pod sąd obywatelski po uprzednim wykluczeniu na zawsze ze straży obywatelskiej przez komitet miejscowy. Dziesiętnicy, zastępcy dzielnicowych, dzielnicowi oraz zastępcy i przybocznicy komendanta miejscowego oprócz kar powyższych mogą być na wniosek komendanta miejscowego degradowani przez komitet miejscowy. Komendant miejscowy podlega karom następującym: 1) nagana przez komendanta okręgowego, 2) nagana przez komitet okręgowy straży obywatelskich, 3) pozbawienie rangi przez komitet okręgowy, 4) wykluczenie ze straży obywatelskiej przez komitet okręgowy i 5) oddanie przez komendanta okręgowego pod właściwy sąd obywatelski po uprzednim wykluczeniu ze straży obywatelskiej przez komitet okręgowy. Komendant okręgowy podlega karom następującym: 1) nagana przez prezesa rady okręgowej, 2) nagana przez radę okręgową, 3) pozbawienie rangi przez radę okręgową, 4) wykluczenie ze straży obywatelskiej przez radę

okręgową i 5) oddanie przez prezesa rady okręgowej pod właściwy sąd obywatelski po uprzednim wykluczeniu ze straży obywatelskiej przez radę okręgową.

§ 48. W razie uchybienia regulaminowi niniejszemu oraz innych wykroczeń, dokonanych w miejscowości (mieście, osadzie lub wsi) działania innej straży obywatelskiej, komendant danej straży obywatelskiej zależnie od stopnia przewinienia albo notuje imię i nazwisko winnego i zawiadamia o rodzaju wykroczenia komendanta straży obywatelskiej, do której winny należy, albo odbiera winnemu opaskę oraz kartę uczestnictwa i odsyła je komendantowi straży obywatelskiej, do której winny należy, z wymienieniem rodzaju wykroczenia, albo (gdy winny jest pijany lub stawia opór albo wrazie innych wykroczeń cięższych) osadza winnego w areszcie po uprzednim odebraniu mu opaski i karty uczestnictwa, które powinny być odesłane komendantowi straży obywatelskiej, do której winny należy, z wymienieniem rodzaju wykroczenia, i oddaje winnego pod sąd obywatelski w tej miejscowości, w której wykroczenie zostało dokonane. Przy wymierzaniu kary należy mieć na względzie, czy wykroczenie dokonane było z przywdzianą opaską lub bez niej, i w pierwszym wypadku stosować kary ostrzejsze.

